

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล

(Individual Study)

หัวข้อ : หลักสิทธิมนุษยชน

เรื่อง : หลักสิทธิมนุษยชน ศึกษากรณี การเปิดเผยข้อมูลเครดิตของบุคคล

จัดทำโดย

นางสาวสุภา ปิยะจิตติ

เอกสารวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม

หลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” รุ่นที่ ๒

วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ

สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

เอกสารวิชาการหัวข้อ “หลักสิทธิมนุษยชน”

เรื่อง หลักสิทธิมนุษยชน ศึกษากรณี การเปิดเผยข้อมูลเครดิตของบุคคล

ปัจจุบัน พฤติกรรมของคนไทยในการใช้บริการทางการเงินเปลี่ยนแปลงไปโดยพัฒนาตามยุคสมัยและสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ในด้านสถาบันการเงินหรือผู้ให้บริการด้านสินเชื่อก็คิดค้นและพัฒนาบริการทางการเงินให้เข้ากับความต้องการของผู้บริโภค แต่อย่างไรก็ดี การให้กู้ยืมเงินหรือให้วงเงินกู้ของสถาบันการเงินก็มีนโยบายและเกณฑ์การปล่อยสินเชื่อเข้มหรืออ่อนแตกต่างกันไปตามประเภทสินเชื่อและคุณสมบัติของผู้กู้เอง ซึ่งพิจารณาจากปัจจัยหลายด้านเช่น รายได้ อายุ อาชีพ หลักประกัน เป็นต้น สิ่งที่สถาบันการเงินอยากรู้ก่อนจะปล่อยสินเชื่อ คือ หากอนุมัติสินเชื่อไปแล้วจะได้เงินคืนหรือไม่ เนื่องจากสถาบันการเงินต้องระดมทุนมาจากผู้ถือหุ้นหรือจากเงินฝากของประชาชนมาปล่อยกู้ ดังนั้น สถาบันการเงินจะต้องมั่นใจว่าจะได้รับเงินคืนมาจ่ายเงินปันผลหรือดอกเบี้ยให้แก่เจ้าของเงินหรือผู้ฝากเงินด้วย ซึ่งแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่สถาบันการเงินใช้ประกอบกับข้อมูลอื่นในการวิเคราะห์ว่าจะให้สินเชื่อหรือเงินกู้หรือไม่นั้น คือ ข้อมูลประวัติการขอและชำระสินเชื่อของบุคคลที่เรียกว่า "ข้อมูลเครดิต" ซึ่งจัดเก็บโดยบริษัทข้อมูลเครดิตหรือที่รู้จักกันในนาม "เครดิตบูโร" เมื่อพูดถึงเครดิตบูโรบางคนอาจมีความสงสัยว่า การที่เครดิตบูโรเอาข้อมูลส่วนตัวของประชาชนหรือลูกค้าสถาบันการเงินมาเก็บรวบรวมไว้ และเปิดเผยให้สถาบันการเงินต่างๆ รั้งั้นั้น เป็นการละเมิดหรือขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนหรือไม่อย่างไร ผู้เขียนจึงได้ศึกษาหลักการของหลักสิทธิมนุษยชนว่า มีลักษณะอย่างไร และศึกษาว่าการเปิดเผยข้อมูลเครดิตของบุคคลอื่นจะถือเป็นการขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนหรือไม่ ดังต่อไปนี้

๑.หลักสิทธิมนุษยชน

สำหรับเรื่องของสิทธิมนุษยชนนั้น ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้ให้นิยามคำว่า “สิทธิมนุษยชน” ไว้ว่าหมายถึง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับรอง หรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทย หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม ซึ่งหากพิจารณาจากหลักการดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสิทธิมนุษยชนนั้นเกิดขึ้นติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด เช่น สิทธิในชีวิต เกียรติยศ ศักดิ์ศรี เป็นต้น หรืออาจเกิดขึ้นโดยมีกฎหมายรองรับ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๗ (ฉบับชั่วคราว) ได้กำหนดหลักสิทธิมนุษยชนพื้นฐานไว้ในมาตรา ๔ ว่า ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทย ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์

ทรงเป็นประมุขและตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้ นอกจากนี้ยังมีปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (Universal Declaration of Human Rights) ซึ่งเป็นเอกสารสากลที่ระบุนอบของสิทธิมนุษยชนแล้วยังนำเสนอหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชนไว้ว่า เป็นสิทธิธรรมชาติที่ติดตัวมนุษย์มาแต่เกิด สิทธิมนุษยชนเป็นสากลและไม่สามารถถ่ายโอนกันได้ สิทธิมนุษยชนไม่สามารถแยกเป็นส่วนๆ ว่าสิทธิใดมีความสำคัญกว่าอีกสิทธิหนึ่ง ความเสมอภาคและห้ามเลือกปฏิบัติ การมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของสิทธินั้น และตรวจสอบได้ และใช้หลักนิติธรรม^๑

ในเรื่องของ “ความเป็นส่วนตัว” หรือ “Privacy” ก็เป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของมนุษย์เช่นเดียวกัน ซึ่งในนานาอารยประเทศให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการรับรองหลักการดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือแม้บางประเทศจะไม่ได้บัญญัติรับรองไว้โดยตรงในรัฐธรรมนูญ แต่ก็ได้ตราบทบัญญัติรับรองไว้ในกฎหมายเฉพาะ โดย “ความเป็นส่วนตัว” นี้ได้รวมถึงสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล หรือความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูล (Information Privacy) ไปด้วย เช่น ชื่อ นามสกุล อายุ อาชีพ ที่อยู่ เลขประจำตัวประชาชน ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล ได้แก่ การศึกษา สถานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม ประวัติการทำงาน เป็นต้น การคุ้มครองสิทธิที่ว่านี้เรียกว่า “การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล” ซึ่งแต่เดิมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปี พ.ศ.๒๕๕๐ ได้ให้ความคุ้มครองไว้ในมาตรา ๓๕ ความว่า

“สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเปิดการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

อย่างไรก็ดี แม้ความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูล หรือข้อมูลส่วนบุคคลจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย และเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานก็ตาม แต่ในบางกรณีเป็นที่ยอมรับและรับรองว่าเป็นความชอบธรรมของรัฐในอันที่จะเข้าแทรกแซงสิทธิดังกล่าวได้ เช่น ให้มีการจัดเก็บ รวบรวมและเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้หนึ่งผู้ใด หากเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อการอื่นที่มีผลต่อความมั่นคง

^๑ ชุดความรู้ สิทธิมนุษยชน สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ สนธิสัญญาหลักระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี โดยกองส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม

ของระบบหรือสถาบันต่างๆ ของชาติ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งหลักการนี้มักจะเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศ และสิ่งที่จะขาดไม่ได้เลยคือ การมีบทบัญญัติให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไว้ด้วย ซึ่งกรอบหรือแนวความคิดในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่นิยมของสากลประเทศและประเทศไทยใช้นามอ้างอิงเป็นแนวทางในการดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล โดยเฉพาะข้อมูลที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น เป็นหลักการขององค์การร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD : The Organization for Economic Cooperation and Development) ในเรื่อง Guidelines Governing the Protection of Privacy and Transborder Data Flows of Personal Data ทั้งนี้ เพื่อให้ข้อมูลส่วนบุคคลได้รับการคุ้มครองที่เหมาะสมในทุกขั้นตอนตั้งแต่การเก็บรวบรวม การเก็บรักษา และการเปิดเผย โดยมีหลักการพื้นฐาน ๘ ประการ ดังนี้

๑. หลักข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูล (Collection Limitation Principle) : ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ต้องชอบด้วยกฎหมายและต้องใช้วิธีการที่เป็นธรรมและเหมาะสม โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นต้องให้เจ้าของข้อมูลรู้เห็น รับรู้ หรือได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล

๒. หลักคุณภาพของข้อมูล (Data Quality Principle) : ข้อมูลที่เก็บรวบรวมนั้น ต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นว่า “จะนำไปใช้ทำอะไร” และเป็นไปตามอำนาจหน้าที่และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของหน่วยงานตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนั้นข้อมูลดังกล่าวจะต้องถูกต้อง สมบูรณ์ หรือทำให้เป็นปัจจุบันหรือทันสมัยอยู่เสมอ

๓. หลักการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บ (Purpose Specification Principle) : ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ว่า ข้อมูลที่มีการเก็บรวบรวมนั้น เก็บรวบรวมไปเพื่ออะไร พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาที่เก็บรวบรวมหรือรักษาข้อมูลนั้น ตลอดจนกรณีที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเช่นนั้น ไว้ให้ชัดเจน

๔. หลักข้อจำกัดในการนำใช้งาน (Use Limitation Principle) : ข้อมูลส่วนบุคคลนั้น จะต้องมีไม่มีการเปิดเผย ทำให้มี หรือปรากฏในลักษณะอื่นใด ซึ่งไม่ได้กำหนดไว้โดยชัดแจ้งในวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล หรือโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

๕. หลักการรักษาความมั่นคงปลอดภัยข้อมูล (Security Safeguards Principle) : จะต้องมีมาตรการในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลที่เหมาะสม เพื่อป้องกันความเสี่ยงภัยใดๆ ที่อาจจะทำให้ข้อมูลนั้นสูญหาย เข้าถึง ทำลาย ใช้ ดัดแปลงแก้ไข หรือเปิดเผยโดยมิชอบ

๖. หลักการเปิดเผยข้อมูล (Openness Principle) : ควรมีการประกาศนโยบายให้ทราบโดยทั่วกัน หากมีการปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาแนวนโยบายหรือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ก็ควรเปิดเผยหรือประกาศไว้ให้ชัดเจน รวมทั้งให้ข้อมูลใดๆ ที่สามารถระบุเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐ ผู้ให้บริการที่อยู่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลด้วย

๗. หลักการมีส่วนร่วมของเจ้าของข้อมูล (Individual Participation Principle) : ให้เจ้าของข้อมูลได้รับแจ้งหรือยืนยันจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เก็บรวบรวมหรือจัดเก็บข้อมูลทราบว่า

“หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนนั้นๆ ได้รวบรวมข้อมูลหรือจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวหรือไม่ ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม”

๘. **หลักความรับผิดชอบ (Accountability Principle)** : ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

๒. การจัดเก็บและเปิดเผยข้อมูลเครดิตของบุคคลตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. ๒๕๔๕

ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. ๒๕๔๕ มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล แต่มาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ให้กระทำได้

คำว่า “ข้อมูล” ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. ๒๕๔๕ มีความหมายว่า “สิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริงของข้อมูลเครดิตหรือคะแนนเครดิต ไม่ว่าจะการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเอง หรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้”

ส่วนคำว่า “ข้อมูลเครดิต” หมายความว่า ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำที่ขอสินเชื่อ ดังต่อไปนี้

(๑) ข้อเท็จจริงที่ป่งชี้ถึงตัวลูกค้ำ และคุณสมบัติของลูกค้ำที่ขอสินเชื่อ

(ก) กรณีบุคคลธรรมดา หมายถึง ชื่อ ที่อยู่ วันเดือนปีเกิด สถานภาพ การสมรส อาชีพ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหนังสือเดินทาง และเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร (ถ้ามี)

(ข) กรณีนิติบุคคล หมายถึง ชื่อ สถานที่ตั้ง เลขที่ทะเบียนการจัดตั้งนิติบุคคล หรือเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร

(๒) ประวัติการขอและการได้รับอนุมัติสินเชื่อ และการชำระสินเชื่อของลูกค้ำที่ขอสินเชื่อ รวมทั้งประวัติการชำระราคาสินค้าหรือบริการโดยบัตรเครดิต

เมื่อพิจารณาข้อมูลที่เครดิตบูโรจัดเก็บ หรือที่เรียกว่า ข้อมูลเครดิต นั้น จะประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑. ข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ถึงตัวลูกค้าและคุณสมบัติของลูกค้าที่ขอสินเชื่อ

กรณีบุคคลธรรมดา ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ วันเดือนปีเกิด สถานภาพการสมรส อาชีพ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หนังสือเดินทาง และเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร (ถ้ามี)

กรณีนิติบุคคล ได้แก่ ชื่อ สถานที่ตั้ง เลขทะเบียนนิติบุคคล หรือเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร

ส่วนที่ ๒. ประวัติการขอและการได้รับอนุมัติสินเชื่อ และการชำระสินเชื่อของลูกค้าที่ขอสินเชื่อรวมทั้ง ประวัติการชำระราคาสินค้าหรือบริการโดยบัตรเครดิต

ดังนั้น ข้อมูลดังกล่าวจึงอาจถือได้ว่ามีลักษณะหรือเข้าข่ายเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลตามกฎหมาย และอาจถือว่าเป็น ความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูลตามหลักสิทธิมนุษยชน แต่เมื่อพิจารณาถึงอำนาจในการจัดเก็บและเปิดเผยข้อมูลเครดิตของเครดิตบูโรแล้ว จะพบว่ามิพบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้อำนาจไว้ว่า บริษัทข้อมูลเครดิตเป็นผู้ประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตแต่เพียงผู้เดียว (มาตรา ๙) และห้ามมิให้ผู้ใดประกาศหรือโฆษณาว่าสามารถแก้ไขข้อมูลให้แตกต่างจากที่บริษัทข้อมูลเครดิตจัดเก็บ (มาตรา ๑๔) และห้ามมิให้บุคคลหรือนิติบุคคลใดทำข้อตกลงหรือกระทำการใดๆ อันมีผลเป็นการกีดกันหรือขัดขวางการให้ข้อมูลเครดิตแก่บริษัทข้อมูลเครดิตหรือการใช้ข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือทำให้เกิดการผูกขาดในการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ (มาตรา ๑๕) และบริษัทข้อมูลเครดิตต้องทำการประมวลผลข้อมูลจากสมาชิกหรือจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (มาตรา ๑๖) โดยการเปิดเผยข้อมูลมีหลักเกณฑ์กำหนดในมาตรา ๒๐ ว่า ให้บริษัทข้อมูลเครดิตเปิดเผยหรือให้ข้อมูลแก่สมาชิกหรือผู้ใช้บริการที่ประสงค์จะใช้ข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สินเชื่อและการออกบัตรเครดิต โดยในการเปิดเผยหรือให้ข้อมูลดังกล่าวจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนทุกครั้ง เว้นแต่เจ้าของข้อมูลได้ให้ความยินยอมไว้เป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด...” และเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าของข้อมูลให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิดังต่อไปนี้

- (๑) สิทธิที่จะรับรู้ว่าคุณบริษัทข้อมูลเครดิตเก็บรักษาข้อมูลใดของตน
- (๒) สิทธิที่จะตรวจสอบข้อมูลของตน
- (๓) สิทธิที่จะขอแก้ไขข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง
- (๔) สิทธิที่จะโต้แย้งเมื่อทราบว่าข้อมูลของตนไม่ถูกต้อง

- (๕) สิทธิที่จะได้รับแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลของตนภายในระยะเวลาที่กำหนด
- (๖) สิทธิที่จะได้รับทราบเหตุแห่งการปฏิเสธคำขอสินเชื่อหรือบริการจากสถาบันการเงิน ในกรณี
ที่สถาบันการเงินใช้ข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิตมาเป็นเหตุแห่งการปฏิเสธคำขอสินเชื่อหรือบริการ
- (๗) สิทธิที่จะอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการตามมาตรา ๒๗
- เจ้าของข้อมูลอาจเสียค่าธรรมเนียมในการตรวจสอบข้อมูลตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
ทั้งนี้ไม่เกินสองร้อยบาท (มาตรา ๒๕)

จะเห็นได้ว่าบริษัทข้อมูลเครดิตมีหน้าที่เพียงจัดเก็บข้อมูลประวัติการขอและการได้รับอนุมัติ
สินเชื่อ และประวัติการชำระสินเชื่อของลูกค้าสถาบันการเงินที่เป็นสมาชิกของเครดิตบูโร และเปิดเผย
ข้อมูลที่จัดเก็บไว้นั้นให้กับสถาบันการเงินที่เป็นสมาชิกเมื่อมีลูกค้ายื่นขอสินเชื่อหรือบัตรเครดิตกับ
สมาชิกและลูกค้าได้ให้ความยินยอมในการเปิดเผยข้อมูลของตน ทั้งนี้ เพื่อให้สถาบันการเงินมีข้อมูล
อย่างเพียงพอในการวิเคราะห์สินเชื่อ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้เกิดปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือ
หนี้เสีย หรือ หนี้ NPL ในระบบสถาบันการเงินของประเทศโดยรวม นอกจากนี้ ยังเป็นการช่วยให้
สถาบันการเงินรู้จักตัวตนของลูกค้าได้ดีขึ้น รวดเร็ว และมีต้นทุนที่ต่ำ ทำให้ลูกค้าผู้ที่มีประวัติการ
ชำระหนี้ที่ดีในอดีตซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศสามารถเข้าถึงสินเชื่อได้โดยง่ายและได้รับดอกเบี้ย
ในอัตราที่เหมาะสม และเหตุที่ต้องให้เครดิตบูโรจัดเก็บข้อมูลนั้น ก็ปรากฏชัดในหมายเหตุท้าย
พระราชบัญญัติดังกล่าวว่า “.....ในการกู้ยืมหรือให้สินเชื่อของสถาบันการเงินจำเป็นต้องมีข้อมูล
เกี่ยวกับฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของลูกค้าอย่างเพียงพอว่า ลูกค้ารายนั้นมีประวัติ
อย่างไร และมีภาระหนี้อยู่กับสถาบันการเงินอื่นมากน้อยเพียงใด เท่าที่ผ่านมาการให้กู้ยืมหรือให้สินเชื่อ
ของสถาบันการเงินยังมีข้อมูลไม่ครบถ้วน ส่งผลให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิด
ปัญหาความมั่นคงแก่สถาบันการเงินนั้นและระบบสถาบันการเงินโดยรวม นอกจากนี้การประกอบธุรกิจ
ข้อมูลเครดิตในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวกับเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการทำธุรกรรมข้อมูล
เครดิต รวมทั้งยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองประชาชนผู้เป็นเจ้าของข้อมูลไว้เป็นการเฉพาะ จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัตินี้”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าหลักสำคัญของกฎหมายฉบับนี้เน้นให้จัดเก็บข้อมูลเครดิตของบุคคลไว้
เพื่อประโยชน์สาธารณะ กล่าวคือ ความมั่นคงต่อระบบสถาบันการเงินของชาติโดยรวม ซึ่งเป็นปัจจัย
สำคัญต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ และในอีกด้านหนึ่งต้องการให้ความคุ้มครองข้อมูลของ
ประชาชนอีกด้วย โดยกฎหมายได้กำหนดสิทธิเพื่อให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของข้อมูลไว้ ตามมาตรา ๒๕
ที่กล่าวไว้ข้างต้นดังนี้

- (๑) สิทธิที่จะรับรู้ว่ามีบริษัทข้อมูลเครดิตเก็บรักษาข้อมูลใดของตน
- (๒) สิทธิที่จะตรวจสอบข้อมูลของตน
- (๓) สิทธิที่จะขอแก้ไขข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง
- (๔) สิทธิที่จะโต้แย้งเมื่อทราบว่าข้อมูลของตนไม่ถูกต้อง
- (๕) สิทธิที่จะได้รับแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลของตนภายในระยะเวลาที่กำหนด
- (๖) สิทธิที่จะได้รับทราบเหตุแห่งการปฏิเสธคำขอสินเชื่อ ในกรณีที่สถาบันการเงินใช้ข้อมูลเครดิตเป็นเหตุแห่งการปฏิเสธสินเชื่อหรือบริการ และ

(๗) สิทธิที่จะอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต

นอกจากนี้ เครดิตบูโรยังได้นำหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสากล OECD ดังกล่าวข้างต้นทั้ง ๘ ข้อ มาถือปฏิบัติอย่างครบถ้วน กล่าวคือ

๑. ข้อมูลเครดิตจะจัดเก็บเท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายกำหนด และเปิดเผยให้แก่เฉพาะเจ้าของข้อมูลเมื่อได้รับการร้องขอ หรือสถาบันการเงินที่เป็นสมาชิกของเครดิตบูโรเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สินเชื่อและออกบัตรเครดิตเท่านั้น ทั้งนี้ เมื่อได้รับความยินยอมเจ้าของข้อมูล

๒. สถาบันการเงินสมาชิกของเครดิตบูโรจะต้องนำส่งข้อมูลสินเชื่อที่ถูกต้อง ครบถ้วน และทันสมัย หากพบว่าไม่ถูกต้อง จะต้องดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องโดยเร็ว

๓. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บและระยะเวลาจัดเก็บ กล่าวคือ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถาบันการเงินสมาชิกมีข้อมูลเพียงพอในการวิเคราะห์สินเชื่อ และเครดิตบูโรจัดเก็บข้อมูลได้ไม่เกิน ๕ ปี สำหรับสินเชื่อทั่วไป และไม่เกิน ๓ ปี สำหรับสินเชื่อส่วนบุคคลและสินเชื่อบัตรเครดิต

๔. ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล หรือโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย

๕. ข้อมูลเครดิตจะได้รับการปกป้องโดยระบบการรักษาความปลอดภัยตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการสูญหาย หรือการเข้าถึงข้อมูล การทำลาย การใช้ การแก้ไข หรือการเปิดเผยข้อมูล โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งเครดิตบูโรให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นลำดับแรกโดยบุคคลที่จะเข้าถึงข้อมูลถูกบริหารจัดการอย่างเข้มงวดและมีการเก็บบันทึกการเข้าถึงข้อมูลอีกด้วย ทั้งนี้ เครดิตบูโรได้รับการรับรองมาตรฐานเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการความปลอดภัยด้านสารสนเทศ (Information Security Management System) ISO๒๗๐๐๑:๒๐๐๕ ขณะนี้กำลังขอรับรองมาตรฐาน ISO๒๗๐๐๑:๒๐๑๓ เพิ่มเติม

๖. มีการประกาศนโยบายเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล การดำเนินธุรกิจที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ให้เป็นที่ทราบโดยทั่วกัน ทั้งนี้ การดำเนินงานของเครดิตบูโรนั้นเป็นการดำเนินการตามกฎหมาย และถูก

ตรวจสอบและกำกับดูแลคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต และธนาคารแห่งประเทศไทยอย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ

๗. เจ้าของข้อมูลจะได้รับแจ้งจากสถาบันการเงินสมาชิก ถึงการส่งข้อมูลเครดิตให้แก่เครดิตบูโร ซึ่งสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น ระบุแจ้งมาพร้อม Statement รายเดือน หรืออาจแจ้งเป็นจดหมาย รายปี นอกจากนี้ เจ้าของข้อมูลยังสามารถขอตรวจสอบข้อมูลของตนเองเมื่อใดก็ได้ตามที่ต้องการ และหากพบว่าข้อมูลของตนเองไม่ถูกต้อง ก็มีสิทธิยื่นคำขอตรวจสอบ แก้ไข โต้แย้ง และอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตได้อีกด้วย

๘. เครดิตบูโรได้ปฏิบัติตามมาตรการซึ่งกำหนดเกี่ยวกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวมาอย่างเคร่งครัด

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงกล่าวได้อย่างชัดเจนว่า การจัดเก็บและเปิดเผยข้อมูลเครดิตของคุณ ซึ่งกระทำโดยเครดิตบูโร ไม่เป็นการละเมิดหรือกระทบต่อหลักสิทธิมนุษยชนในเรื่องความเป็นส่วนตัวให้ต้องเสียไปแต่ประการใด ในทางตรงกันข้ามการเปิดเผยข้อมูลเครดิตของเครดิตบูโรกลับทำให้สถาบันการเงินมีข้อมูลเพียงพอต่อการวิเคราะห์สินเชื่อ ต่อการรู้จักตัวตนของลูกค้าผู้มาขอสินเชื่อ อันช่วยป้องกันปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินและยังเป็นการช่วยคุ้มครองผู้ฝากเงินอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ ยังช่วยผู้ที่มีประวัติการชำระสินเชื่อดี หรือผู้ที่ชำระครบชำระตรงซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศนี้ได้รับประโยชน์สามารถเข้าถึงสินเชื่อได้ง่ายและได้รับข้อเสนอที่ดีหรือดอกเบี้ยในอัตราถูก ในส่วนของการดำเนินการของเครดิตบูโรในประเทศไทยนั้น ก็มีบทบัญญัติของกฎหมายรองรับไว้เป็นการเฉพาะและเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ แม้การที่รัฐเข้ามาแทรกแซงโดยออกกฎหมายบังคับให้มีการจัดเก็บและเปิดเผยข้อมูลของคุณหรือลูกค้าของสถาบันการเงินได้ก็ตาม แต่ก็มีกำหนดหลักเกณฑ์ควบคุมอย่างเข้มงวด มีมาตรการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูล และมีบทลงโทษทางอาญาที่รุนแรง บางบทมาตรามีโทษจำคุกผู้ฝ่าฝืนสูงสุดถึง ๑๐ ปี เช่น พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๕๓ บัญญัติว่า “บุคคลใด หรือกรรมการ หรืออนุกรรมการผู้ได้รับรู้ข้อมูลของคุณใดก็ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ หรือจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้นั้นนำข้อมูลดังกล่าวไปเปิดเผยแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ...”

ในส่วนของเจ้าของข้อมูลหรือลูกค้าของสถาบันการเงินเอง เมื่อต้องการสินเชื่อหรือเงินกู้จากสถาบันการเงินซึ่งเป็นเจ้าของเงินหรือต้องกู้ยืมเงินจากประชาชนมาให้ก็เช่นกัน ก็สมควรที่จะต้องยอมให้จัดเก็บและเปิดเผยข้อมูลเครดิตของตนต่อสถาบันการเงิน เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่สถาบัน

การเงินและผู้ฝากเงิน หากไม่ได้รับชำระหนี้คืน เพราะไม่มีข้อมูลของผู้ขอสินเชื่อหรือขอกู้เงินอย่างเพียงพอ ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้องเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายแล้ว